

W numerze:

1. Wybrane orzecznictwo.
2. Obowiązek dopełnienia formalności w zakresie przedmiotu działalności – PKD w rejestrze przedsiębiorców KRS.
3. Jak kształtuje się orzecznictwo po wyroku TSUE w sprawach frankowych?
- 3a. Jakie stanowisko zajął Rzecznik Praw Obywatelskich w sprawie sądowej dotyczącej Państwa Dziubaków, po „głośnym” wyroku TSUE z dnia 3 października 2019 roku.
4. Rękojmia wiary publicznej ksiąg wieczystych.

Ze świata ...

I z Polski ...

WYBRANE ORZECZNICTWO

III CZP 3/19 – uchwała składu siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z dnia 20 listopada 2019 r.

Nie jest dopuszczalne zastrzeżenie kary umownej na wypadek odstąpienia od umowy z powodu niewykonania zobowiązania o charakterze pieniężnym.

III CZP 36/19 – uchwała Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z dnia 8 listopada 2019 r.

Małżonek dłużnika osobistego jest – na podstawie art. 41 KRiO – dłużnikiem ponoszącym wobec wierzyciela odpowiedzialność ograniczoną do składników majątku wspólnego małżonków.

OBOWIĄZEK DOPEŁNIENIA FORMALNOŚCI W ZAKRESIE PRZEDMIOTU DZIAŁALNOŚCI – PKD W REJESTRZE PRZEDSIĘBIORCÓW KRS.

Dnia 1 grudnia 2019 r. minął pięcioletni termin na dostosowanie wpisu w rejestrze przedsiębiorców w zakresie przedmiotu działalności.

Nowelizacja ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, która weszła w życie w dniu 1 grudnia 2014 r. zobowiązała podmioty wpisane do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego przed dniem 1 grudnia 2014 r. do dostosowania informacji w rejestrze przedsiębiorców w zakresie przedmiotu działalności w pierwszym wniosku o zmianę danych

podmiotu składanym do KRS po dniu wejścia w życie ustawy, lecz nie później niż w terminie 5 lat od dnia wejścia w życie ustawy.

Dostosowanie informacji w rejestrze przedsiębiorców w zakresie przedmiotu działalności polega na podaniu we wniosku o zmianę danych podmiotu w rejestrze przedsiębiorców **wyłącznie 10 pozycji przedmiotu działalności podmiotu, w tym jednej pozycji jako przedmiotu przeważającej działalności. Przed dniem wejścia w życie ustawy podmioty wpisywane do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego miały obowiązek podawać we wniosku o wpis wszystkie pozycje przedmiotu działalności, które zostały wpisane do właściwego aktu założycielskiego danego podmiotu. Po dniu wejścia w życie ustawy każdy podmiot ma obowiązek wybrać spośród pozycji przedmiotu działalności wskazanych w odpowiednim akcie założycielskim pozycje, które mają zostać wpisane do rejestru oraz określić, która spośród tych pozycji stanowić będzie przedmiot przeważającej działalności podmiotu. Przedmiot przeważającej działalności wpisuje się do rejestru na poziomie podklasy. Maksymalnie dziewięć pozostałych pozycji stanowiących przedmiot dodatkowej działalności podmiotu może być określonych na poziomie podklasy, a także na wyższych poziomach: klasy, grupy czy działu. Co ważne, konieczność wyboru dziesięciu pozycji przedmiotu działalności danego podmiotu w celu ujawnienia w KRS nie wymaga zmiany aktu założycielskiego podmiotu oraz nie ogranicza zakresu działalności danego podmiotu określonego w akcie założycielskim.**

Jeżeli dany podmiot po dniu wejścia w życie ustawy, tj. po dniu 1 grudnia 2014 r. nie złożył żadnego wniosku o zmianę danych w rejestrze przedsiębiorców, powinien jak najszybciej dostosować wpis w zakresie przedmiotu działalności do ustawowych wymogów. Termin na wypełnienie tego obowiązku minął **1 grudnia 2019 r.**

W przypadku stwierdzenia, że wniosek o wpis do rejestru przedsiębiorców w zakresie przedmiotu działalności nie został złożony pomimo upływu terminu, sąd rejestrowy wzywa obowiązany podmiot do jego złożenia, wyznaczając dodatkowy siedmiodniowy termin, tj. wszczyna wobec danego podmiotu postępowanie przymuszające. Jeżeli dany podmiot nie odpowie na wezwanie sądu, **sąd nałoży na dany podmiot grzywnę, którą w razie dalszego uchylenia się od spełnienia obowiązku, sąd może ponawiać.**

JAK KSZTAŁTUJE SIĘ ORZECZNICTWO PO WYROKU TSUE W TZW. SPRAWACH FRANKOWYCH?

Jak pisaliśmy w numerze październikowym naszego Newslettera, 3 października Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (trzecia izba) ogłosił wyrok w sprawie C-260/18 (*Kamil Dziubak i Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG, prowadzący działalność w Polsce w formie oddziału pod nazwą Raiffeisen Bank International AG Oddział w Polsce, anciennement Raiffeisen Bank Polska SA*) w przedmiocie utrzymywanego nieuczciwego charakteru warunków umowy dotyczących mechanizmu indeksacji stosowanego w umowie kredytu hipotecznego indeksowanego do waluty obcej.

Główne postanowienia przedmiotowego wyroku zostały opisane w październikowym wydaniu Newslettera kancelarii.

Wyrok TSUE jest korzystny dla kredytobiorców, jednak nie przesądził jednoznacznie o linii orzeczniczej w sprawach tzw. kredytów frankowych. Sądy bowiem co do zasady albo

stwierdzają nieważność umowy kredytowej, albo orzekają o „odfrankowaniu” kredytu, czyli pozostawieniu umowy kredytu złotówkowego z oprocentowaniem LIBOR + marża.

Wyrok TSUE nie rozstrzygnął jednak kwestii rozliczeń pomiędzy stronami w przypadku uznania, że umowa kredytu jest nieważna. Nadto niewyjaśnione pozostaje zagadnienie, czy i jakie wynagrodzenie powinien otrzymać bank za to, że kredytobiorca korzystał z udostępnionego przez bank kapitału. Niezależnie od powyższego, kredytobiorcy posiadający tzw. kredyty denominowane mogli mieć wątpliwość czy stanowisko wskazane w wyroku TSUE znajdzie zastosowanie również w przypadku ich kredytów.

Wydaje się, że tę ostatnią kwestię rozstrzygnął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29.10.2019 r. (sygn. akt IV CSK 309/18). Rozpatrywana sprawa dotyczyła tzw. kredytu denominowanego do franka szwajcarskiego. Sąd Najwyższy wskazując na zasadność tzw. „odfrankowania” kredytu odwołał się w uzasadnieniu do argumentacji wskazanej w Wyroku TSUE (C-260/18). W przedmiotowej sprawie Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 17.01.2018 r. (I ACa 674/17) i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania, głównie ze względu na konieczność uwzględnienia dotychczasowego orzecznictwa, w tym orzeczeń TSUE, m.in. wyroku z 3 października 2019 r. C-260/18. Sąd Najwyższy nie podzielił twierdzeń Sądu Okręgowego, że umowa jest nieważna i wskazał, iż kwotę kredytu w złotych można określić i że jest nią kwota pieniędzy, jaka została oddana w złotych do dyspozycji pozwanego.

SN odniósł się również do kwestii oprocentowania kredytu wskazując, że nie ma powodu, aby oprocentowanie było ustalone według innej stawki niż LIBOR, a tym bardziej, nie można rozumieć wskazówek wynikających z orzecznictwa TSUE, w tym z wyroku w sprawie C-260/18 w ten sposób, że jest możliwe nieoprocentowanie kredytu w ogóle.

Od czasu wydania przez TSUE orzeczenia w sprawie C-260/19 sądy wydały co najmniej kilka wyroków na korzyść kredytobiorców, a część z nich jest prawomocna.

W rozpoznanych sprawach, sądy w większości opowiedziały się za „odfrankowaniem” kredytów uznając, że ujęte w umowach postanowienia tworzące mechanizm indeksacji mają charakter klauzul abuzywnych, a kredyt jest kredytem złotówkowym. W kilku sprawach Sądy stwierdziły jednak również nieważność umowy kredytu.

Tytułem przykładu wskazać można wyrok Sądu Okręgowego z dnia 11.10.2019 r. (sygn. akt V Ca 289/19). Sąd nie miał wątpliwości, że sankcja bezskuteczności dotyczy tylko klauzuli abuzywnej, a ideą wprowadzenia przepisu art. 385¹ k.c. było dążenie do maksymalnej ochrony konsumenta poprzez skuteczne wyeliminowanie wadliwych postanowień umownych przy minimalnej ingerencji w stosunek prawny. Taka kwalifikacja rzeczony klauzuli co do zasady nie powinna prowadzić do nieważności całej umowy kredytowej.

W wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 21.10.2019 r. (sygn. akt XXV C 2894/18), Sąd stwierdził natomiast, że umowa o kredyt hipoteczny zawarta między powodami a Bankiem jest nieważna. Sąd wskazał, iż w jego ocenie: „(...) postanowienia opisanych w pozwie umów określające indeksację są nieważne jako sprzeczne z art. 353(1) k.c.” Sąd zwrócił uwagę, że w umowie nie określono w sposób obiektywny i dostateczny kwoty

świadczenia. Sąd stwierdził, że „zgodnie z art. 58 par. 3 k.c., jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana.” Nadto Sąd uznał, że jego zdaniem strony nie zawarłyby opisanej w pozwie umowy bez postanowień odnoszących się do przeliczeń PLN i CHF, a wskazuje na to już ustalenie wysokości odsetek w oparciu o stopę procentową stosowaną na rynku do waluty szwajcarskiej.

Nieco odmiennie wypowiedział się Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 14.10.2019 r. (VI ACa 264/19). Sąd wydał korzystny dla kredytobiorców prawomocny wyrok w sprawie kredytu indeksowanego do waluty CHF. Sąd wskazał na możliwą trzecią drogę rozstrzygnięcia, tj. poza stwierdzeniem nieważności albo uznaniem, iż kredyt jest kredytem złotówkowym ze stawką LIBOR, uznał, że możliwe jest potraktowanie kredytu jako kredytu w PLN bez oprocentowania. Sąd wskazał na dwa możliwe warianty oprocentowania tj. albo wariant oprocentowania stawką LIBOR albo wariant kredytu nieoprocentowanego z uwagi na to, że stawka LIBOR była ściśle związana z mechanizmem indeksacji. Zaznaczyć należy, że brak jest dotychczas publikacji uzasadnienia w tej sprawie.

Powyżej wskazano jedynie przykłady wyroków, które zostały opublikowane wraz z uzasadnieniem. Z ogólnodostępnych źródeł posiadamy informację, że zostały wydane również inne korzystne dla kredytobiorców wyroki, m.in. wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 07.10.2019 r., (sygn. akt XXV 981/17) – wyrok „odfrankowiający”; prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 16.10.2019 r. (sygn. akt V Ca 3290/18) – wyrok oddalający apelację banku, potwierdzający nieważność umowy; prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23.10.2019 r. (sygn. akt V ACa 567/18) – wyrok stwierdzający nieważność umowy. Sąd Apelacyjny w Warszawie uwzględnił w całości apelację kredytobiorców od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 05.06.2018 r. oddalającego powództwo.

Podsumowując, po wyroku TSUE w sprawie C-260/18, linia orzecznicza nadal nie jest jednolita, jednak można zauważyć, iż jest korzystna dla konsumentów. Niewyjaśniona jednak pozostaje jeszcze kwestia zwrotu wzajemnych roszczeń, jak również oprocentowania kredytów w przypadku ich „odfrankowienia”. Kwestią czasu jednak pozostaje ustalenie jednolitej linii orzeczniczej w tym zakresie.

JAKIE STANOWISKO ZAJĄŁ RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH W SPRAWIE SĄDOWEJ DOTYCZĄCEJ PAŃSTWA DZIUBAKÓW, PO „GŁOŚNYM” WYROKU TSUE Z DNIA 3 PAŹDZIERNIKA 2019 ROKU

Sprawa dotyczy sporu pomiędzy Państwem Dziubak a bankiem o kredyt indeksowany do franka szwajcarskiego. Zdaniem Państwa Dziubaków, niektóre z postanowień umowy kredytowej, którą zawarli są nieuczciwe (abuzywne) i w związku z tym umowa nie może być utrzymana w mocy. Bank jest odmiennego zdania. Ponadto bank uważa, iż w sytuacji uznania umowy kredytowej za nieważną, Państwo Dziubak powinni nie tylko zwrócić przekazaną kredytobiorcom kwotę kapitału kredytu, ale także zapłacić za to, że z niej skorzystali.

Rzecznik Praw Obywatelskich przyłączył się do sprawy przed sądem na wniosek Państwa Dziubaków i przedstawił swoje pisemne stanowisko w sprawie.

Rzecznik Praw Obywatelskich zauważył m.in., iż:

- jak wynika z orzecznictwa TSUE ocena czy możliwe jest utrzymanie w mocy konkretnej umowy po usunięciu z niej postanowień uznanych za nieuczciwe należy do sądu krajowego, a jeżeli sąd dojdzie do wniosku, że nie jest to możliwe – potrzebna jest identyfikacja na gruncie prawa krajowego podstawy prawnej pozwalającej na stwierdzenie nieważności umowy,
- unieważnienie umowy kredytowej, gdy kredytobiorcą jest konsument, jest możliwe tylko jeżeli konsument wyrazi zgodę, świadomą i dobrowolną, na wynikające z tego skutki,
- kompleksowe rozumienie interesu prawnego konsumenta, który wnosi o ustalenie nieważności umowy, nie wyłącza roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia w tym samym procesie,
- w odniesieniu do skutków unieważnienia umowy kredytowej, zastosowanie powinien znaleźć art. 410 par. 2 Kodeksu cywilnego, zgodnie z którym wpłacone przez strony kwoty traktuje się jako nienależne, jako że na skutek orzeczenia sądu podstawa prawa świadczeń obu stron odpada – umowa bowiem okazała się nieważna,
- w konsekwencji strony zobowiązane są do zwrotu wzajemnych świadczeń, stosownie do przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu:
  - kredytobiorca powinien więc zwrócić bankowi otrzymaną od banku kwotę kapitału kredytu,
  - bank powinien zwrócić kredytobiorcy wszelkie wpłacone przez niego raty kredytowe i inne opłaty i inne składki.

Zaznaczamy, iż stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich, co zresztą zostało podkreślone w samym stanowisku, wyrażone zostało w konkretnym postępowaniu sądowym, w kontekście konkretnego stanu faktycznego i zgłoszonych przez powodów (kredytobiorców) żądań i dlatego niektóre argumenty nie są na tyle uniwersalne, by się nimi posłużyć w innych postępowaniach.

RĘKOJMIA WIARY PUBLICZNEJ KSIĄG WIECZYSTYCH

W dniu 6 marca 2019 roku Sąd Najwyższy wydał wyrok dotyczący działania rękojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych w przypadku nabycia nieruchomości według księgi wieczystej prowadzonej w systemie informatycznym w stanie wolnym od obciążeń, w rzeczywistości obciążonej hipoteką kaucyjną wpisaną w dotychczasowej księdze wieczystej (sygn. akt I CSK 809/17).

Przedmiotowy wyrok jest doniosły z punktu widzenia działania i ochrony wynikającej z rękojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych.

Rękojmia wiary publicznej ksiąg wieczystych chroni działającego w dobrej wierze nabywcę nieruchomości lub ograniczonego prawa rzeczowego od osoby ujawnionej w księdze wieczystej, w rzeczywistości nieuprawnionej do dokonania rozporządzenia. Nadto rękojmia wiary publicznej ksiąg wieczystych chroni, co do zasady, nabycie wolne od obciążeń lub ograniczeń podlegających ujawnieniu w księdze wieczystej, a nieujawnionych.

W rozpoznawanej przez Sąd Najwyższy sprawie, powódka zawarła w dniu 6 października 2010 roku w formie aktu notarialnego umowę sprzedaży nieruchomości, co do której w chwili nabycia nie były wpisane w księdze wieczystej prowadzonej dla tej nieruchomości żadne ograniczenia, roszczenia, obciążenia w dziale III i IV tej księgi wieczystej, ani nie były wpisane żadne wzmianki. Postanowieniem referendarza sądowego z dnia 30 maja 2012 roku dokonano sprostowania błędów migracji ksiąg wieczystych poprzez wpis w dziale IV księgi wieczystej prowadzonej dla tej nieruchomości hipoteki umownej kaucyjnej do kwoty 196795,20 zł.

Sąd Okręgowy uznał, że zostały spełnione przesłanki rękojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych, powódkę chronią prawa do nabycia nieruchomości bez obciążeń. Pozwany bank, którego dotyczyła przedmiotowa hipoteka, złożył skargę kasacyjną od powyższego wyroku Sądu Okręgowego.

Sąd Najwyższy potwierdził stanowisko Sądu Okręgowego. Sąd Najwyższy stwierdził, że wskutek migracji przeniesiona treść dotychczasowej księgi wieczystej staje się treścią księgi wieczystej prowadzonej w systemie informatycznym i z tą chwilą podlega udostępnieniu, a przeglądanie księgi wieczystej polega na wywołaniu na ekran monitora żądanej księgi. W nieprzeniesionej części dotychczasowa księga wieczysta przestaje być księgą wieczystą. Tym samym powódkę chroni rękojmia wiary publicznej ksiąg wieczystych i stan wpisów w tej księdze istniejący w chwili nabywania przez nią nieruchomości. Wpis hipoteki został wykreślony z księgi wieczystej.

Ze świata – *Komitet Wykonawczy Światowej Agencji Antydopingowej (WADA) wykluczył Rosję na cztery lata ze światowych zawodów sportowych z uwagi na „skandal dopingowy”. Rosjanie nie będą mogli wystąpić pod swoją flagą podczas letnich igrzysk olimpijskich w Tokio w 2020 roku ani podczas zimowych igrzysk w Pekinie w 2022 roku, a także nie zostaną dopuszczeni do udziału w Mistrzostwach Świata w piłce nożnej w Katarze w 2022 roku. Powyższe wyłączenia nie dotyczą piłkarskich Mistrzostw Europy w 2020 roku, a cztery mecze, zgodnie z planem zostaną rozegrane w Sankt Petersburgu. Rosja może złożyć odwołanie od powyższej decyzji WADA w ciągu 21 dni do Trybunału Arbitrażowego do spraw Sportu w Lozannie (CAS). Czy Rosja złoży odwołanie czy zorganizuje, jak kiedyś już to miało miejsce, własne zawody sportowe w czasie letnich igrzysk olimpijskich, czas pokaże.*

Z Polski – *jak wynika z powszechnie dostępnych informacji, Prezes UOKiK postawił zarzuty właścicielowi sieci sklepów Biedronka. Dotyczą one naliczania przy kasie wyższych cen za produkty niż ceny umieszczone przy towarze oraz braku cen przy wielu produktach na półkach.*

Newsletter przygotowany jest przez zespół Kancelarii Grabowski i Wspólnicy Kancelaria Radców Prawnych sp.k. z siedzibą w Warszawie, ul. Bagno 2 lok. 71, 00-112 Warszawa. Firma wpisana jest do rejestru przedsiębiorców KRS przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział

Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000467341, REGON: 146768660, NIP: 5252558402 i nie stanowi oferty w rozumieniu kodeksu cywilnego, informacji handlowej ani doradztwa prawnego. Jeżeli nie chcesz otrzymywać Newslettera [możesz się wypisać](#).

Redaktor prowadząca: *r.pr. Luiza Kwaśnicka*, Redaktor graficzna: *Ewelina Sobolewska*